

handleiding 19.4 HET ZESDE GEBOD I

leerdoel

wat je gaat behandelen

bijbelstudie **Mat. 5:21-26; Rom. 12:9-21.**

lesstof

De eigenaar van het leven

God, de Schepper van het leven, is ook de eigenaar van het leven. De mens is naar het beeld van God geschapen, Gen. 9 : 6, daarom mag je zijn bloed niet vergieten. God zelf bepaalt het begin en einde van alle leven, dat ligt in Zijn hand, Ps. 139 : 13-16. Omdat leven van God komt en van God is, moeten we respect hebben voor menselijk leven. Dat laat je zien in je omgaan met geboorte en sterven en in hoe je anderen behandelt.

leven:
geschenk
van de
Schepper

Niet doodslaan

Doodslag is iemand het leven benemen zonder dat je er het recht toe hebt. Geen mens heeft het recht een ander het leven te benemen. Uitzonderingen op deze grondregel zijn er als God de bevoegdheid geeft te doden of in een noodsituatie. Zo geeft God de overheid de bevoegdheid 'het zwaard te hanteren', dat wil zeggen dat de overheid als uiterste middel de doodstraf kan opleggen, en in oorlog ter verdediging vijanden moet doden. Een noodsituatie kan ook zelfverdediging zijn.

Andere zonden, discriminatie en racisme

Op het zelfde vlak als doodslag liggen andere zonden, situaties waarbij je iemand niet direct doodt, maar hem niet de levensruimte geeft die hem toekomt, en/of hem het leven onmogelijk maakt. Voorbeelden van dergelijke zonden zijn: haat, wraakzucht, pesterij, jaloezie, discriminatie, racisme.

De keerzijde van het gebod

Wanneer God doodslag verbiedt, gebiedt Hij de naaste lief te hebben als je zelf. Vriendelijkheid, gastvrijheid, barmhartigheid, hulpvaardigheid, enz. zijn goede daden die horen bij een positief houden van dit gebod.

In plaats van gedrag vanuit discriminatie of racisme, moet een christen gastvrij en meelevend zijn tegenover allochtonen, asielzoekers enz. zie Ex. 22 : 21; 23 : 9. In wezen zijn christenen op deze aarde vreemdelingen, bijwoners, reizigers onderweg naar het vaderland in de hemel.

Abortus en euthanasie

Tegenwoordig menen mensen te mogen ingrijpen bij geboorte en sterven. Daarbij lijkt men soms 'menslievende' argumenten te hebben: het voorkomen of beëindigen van ondraaglijk lijden, een mensonwaardig bestaan of een zinloos leven. Maar wie bepaalt de waarde van een mensenleven? Is God zelf niet de gever van leven en is Hij niet de zin van het bestaan? Hij alleen heeft het recht en de mogelijkheden leven te geven en te nemen op Zijn tijd en naar Zijn wijsheid. Ook in situaties vol lijden of bij moeilijke medische vragen, moet dit de leidraad zijn voor wat je doet. Christenen kunnen in liefdevolle zorg en verpleging soms iets van Gods goedheid en liefde laten zien.

wat je wilt bereiken

- weten wie Heer is van het leven en wat dat betekent voor omgang met geboorte en sterven
- met de bijbelstudie kunnen vertellen over de betekenis van het zesde gebod
- andere zonden kennen die vallen onder het zesde gebod
- voorbeelden kunnen geven hoe je het zesde gebod zelf positief in praktijk kunt brengen
- de drie uitleg regels toepassen

handvat voor de mentor:

zingen: Ps. 8; Ps. 17; Ps. 139; E&R

bijbel: Gen. 9 : 6; Ps. 139 : 13-16; Mat. 5:21-26; Rom. 12:9-21

belijdenis: HC zd 40 vr/antw 105,106,107

literatuur: C. Bijl, Uit dankbaarheid, pag. 61-69; J. Douma, De tien geboden

lesindeling

intro: Vul met hulp van de driehoek het schema in voor het zesde gebod.

NB: Zorg dat duidelijk uitkomt dat het zesde gebod niet alleen doodslag verbiedt, maar juist liefde voor de naaste gebiedt! Je moet het goede voor hem zoeken. Daarna:

bijbelstudie Mat. 5:21-26:

- Welke uitleg geeft de Here Jezus aan het zesde gebod? Wat verbiedt Hij hier concreet?
- Welke opdracht geeft Hij?
- Heeft een ander uitschelden te maken met hoe je tegenover God staat? Leg uit.

Lees vervolgens: Rom. 12:9-21.

Zoek op wat dit bijbelgedeelte je leert over een positieve invulling van het zesde gebod en maak daarvan een lijst. Kies uit de lijst een onderdeel wat je nu al in praktijk brengt (vertel elkaar positieve ervaringen) en een onderdeel wat je moeilijk vindt om in praktijk te brengen. Geef elkaar voor dat laatste onderdeel goede tips.

Lees HC. Zd 40, v/a/ 105, 106 en 107. Vergelijk de zaken die verboden en geboden worden met de intro, de beide bijbelgedeelten en je eigen leven. Welke conclusie trek je?

In deze les kun je heel verschillende accenten leggen.

- *racisme, discriminatie*
- *abortus, euthanasie*
- *pesten, jaloezie*

Kies (evt. in overleg met de groep) je eigen thema. De handreiking hieronder betreft het tweede thema. (Reden: De andere onderwerpen komen in het reguliere onderwijs vaak al uitgebreid aan bod). Evt. kun je voor één van de onderwerpen een extra avond plannen of overleggen voor een algemene jongerenavond onder dit thema.

Op de volgende twee pagina's vind je materiaal voor een bespreking rond Kuria, palliatieve zorg en euthanasie of rond SIRIZ, ontwikkeling van nieuw leven en abortus provocatus. Bekijk ook de websites van deze twee organisaties, resp. www.kuria.nl en www.siriz.nl. Voor het thema 'nieuw leven' kun je ook goed boek of video van Lennard Nilsson gebruiken. (NB: de film gaat wel uit van de evolutietheorie!).

Zorg dat de bespreking niet verzandt in moeilijke uitzonderingssituaties. Erken dat er soms grote vragen zijn rond levensbegin en einde, die ook voor christenen niet altijd gemakkelijk op te lossen zijn. Probeer op deze avond vooral helder te krijgen:

- dat God de Schepper, Gever en Heer van het leven is,
- dat wij ons hebben te houden aan zijn gebod dat we niet mogen doden,
- dat liefde voor God en de naaste in praktijk kan betekenen dat christenen veel liefde en zorg mogen geven aan mensen in nood,
- dat het bij moeilijke vragen rond begin en einde van het leven goed is contact te zoeken met mede christenen en organisaties die hulp kunnen bieden,
- dat nieuw leven een wonder van God is!

*Maak afspraken voor het project '10-nu'.

thuis verder werken en/of toetsen

lezen les 19.5

opdrachten

- project '10- nu' volgens afspraak verder werken
- website van SIRIZ bekijken, in ieder geval het gedeelte onder voorlichting/jongerenpagina, en volgende keer vertellen wat je van deze info vindt.

Kuria, een hospice, zie ook www.kuria.nl

(zorg die klachten (symptomen) wil verminderen en verzachten bij mensen met een ongeneeslijke ziekte)

De laatste fase van het leven en het stervensproces van veel mensen vinden plaats in een omgeving die zij zelf niet hebben gekozen. Vaak is dat een ziekenhuis of verpleeghuis. Terwijl velen de laatste levensfase juist thuis, in de meest vertrouwde omgeving, willen doorbrengen. Soms is dat niet mogelijk door gezins- of woonomstandigheden, of omdat familie of vrienden de nodige 24-uurszorg niet kunnen bieden.

In deze situaties kan stichting kuria een alternatief zijn door het bieden van palliatieve zorg, begeleiding en ondersteuning in haar hospice aan het Valeriusplein in Amsterdam.

Menselijk, met persoonlijke aandacht en goede medische zorg. In alle opzichten professioneel.

Hospice kuria biedt palliatieve zorg aan een specifieke doelgroep. De bewoners zijn ongeneeslijk ziek en hebben een relatief korte levensverwachting. Om uiteenlopende redenen kunnen ze niet (meer) in hun eigen omgeving worden verzorgd. Dat kan bijvoorbeeld omdat er complexe zorg nodig is.

Het hospice kuria biedt plaats aan 10 bewoners. Iedere bewoner krijgt een eigen kamer met een telefoon- en kabeltelevisie-aansluiting. Een eigen ruimte waar ook persoonlijke bezittingen kunnen worden geplaatst. Zo wordt getracht de vertrouwde thuissituatie zo veel mogelijk te benaderen.

Een deskundig multidisciplinair team biedt integrale verpleging, verzorging en begeleiding. Dit team omvat naast gespecialiseerde verpleegkundigen, begeleiding door maatschappelijk werk, pastoraat en fysiotherapie. De verantwoordelijkheid voor de medische zorg berust bij de huisarts van kuria. Daarnaast kan een beroep gedaan worden op specialisten onder andere in pijn- en symptoombestrijding. Het geheel wordt ondersteund door een grote groep vrijwilligers. Zonodig wordt dit team aangevuld met andere disciplines.

De zorg is afgestemd op de behoeften van de bewoner waarbij aandacht wordt besteed aan zowel lichamelijke als aan geestelijke en sociale omstandigheden. Privacy is daarvan een wezenlijk onderdeel.

Door het geven van persoonlijke aandacht en het bieden van goede pijn- en symptoombestrijding, wordt gestreefd naar een zo draaglijk en menswaardig mogelijk levenseinde. Hierbij wordt niet levensverlengend of levensverkortend gehandeld. Ook biedt hospice kuria begeleiding en ondersteuning aan familie/vrienden van bewoners die worden verzorgd en verleent zij nazorg aan de nabestaanden.

Bespreek de stellingen:

- Een christen is per definitie vóór hospices en terminale thuiszorg.
- Wie tegen euthanasie is, moet zelf voor zieken en eenzamen zorgen.
- Meer palliatieve (= verzachtende, pijnbestrijdende) zorg betekent minder euthanasie.
- Euthanasie is voor oude mensen, daarom moeten jongeren er over nadenken.

Verdere opdracht:

Stel je moet met elkaar op de markt een pro-life kraam inrichten.

Met welke vragen zullen de mensen je benaderen?

Wat voor antwoord heb je?

Bereid je voor op allerlei situaties en bedenk ook pakkende leuzen voor op de posters.

(Evt. in een rollenspel verwerken)

(Wellicht is het mogelijk iemand die daar werkt uit te nodigen of te interviewen via de mail).

Nieuw leven – geschenk van God

Een klein baby'tje is vertederend, een wonder om te bekijken. Wat weet je eigenlijk over de ontwikkeling van een kindje bij de moeder? Ontdek dat met onderstaande vragen over de ontwikkeling van het ongeboren kind

Hierbij kun je gebruik maken van de informatie op de website www.siriz.nl.

<p>1 Het hartje klopt vanaf...</p> <p>☐ ... de vijftiende dag.</p> <p>☐ ... de vijfenveertigste dag.</p> <p>☐ ... de eenentwintigste dag.</p> <p>2 Wanneer spreken wij over nieuw menselijk leven?</p> <p>☐ Als het hartje klopt.</p> <p>☐ Bij bevruchting/ de samensmelting van de zaad- en eicel.</p> <p>☐ Bij de innesteling.</p> <p>3 Na acht weken noemt men het kind...</p> <p>☐ ... een embryo.</p> <p>☐ ... een kind.</p> <p>☐ ... een foetus.</p>	<p>4 Het huidje van het ongeboren kind is doorzichtig, omdat...</p> <p>☐ ... er nog geen onderhuids vetweefsel aanwezig is.</p> <p>☐ ... dit voor de doorbloeding van de aderen beter is.</p> <p>☐ ... het huidje nog in ontwikkeling is.</p> <p>5 Het ongeboren kindje kan geen geluid maken, omdat...</p> <p>☐ ... de stembanden na de dertigste week worden ontwikkeld.</p> <p>☐ ... er in de baarmoeder geen lucht aanwezig is.</p> <p>☐ Het kindje kan wel geluid maken!</p> <p>6 Vanaf welke week kan de foetus in de baarmoeder lopen?</p> <p>☐ Met twaalf weken week.</p> <p>☐ Na de twintigste week</p> <p>☐ Rond vierentwintig weken</p>
---	---

Wist je de antwoorden?

Ben je verrast door de info van de SIRIZ-site?

Welke consequentie heeft deze info?

Mentor: Vertel de jongeren dat alle organen van het kindje al aanwezig zijn als de moeder voor het eerst leven voelt. Wat een wonder!

Lees Ps. 139. Bedenk daarna hoe je aan leeftijdgenoten kunt vertellen dat God Schepper van nieuw leven is, en dat nieuw leven zo'n wonder is dat abortus provocatus alleen daarom al geen oplossing kan zijn.

Bespreek de stelling: Wie pro-life is, is dus zorgzaam en bereid tot helpen!

Hoe kun je dat in praktijk brengen?

Dat overkomt mij niet!

'Dat overkomt mij niet!' roepen veel jongeren. En toch kunnen ze te maken krijgen met een ongewenste zwangerschap. Jaarlijks raken rond de 10.000 tieners onbedoeld zwanger.

Als het je overkomt gaat er van alles door je heen. 'Wat moet ik met een kind? Wat vertel ik mijn ouders? Hoe moet ik nu mijn opleiding afmaken?'

Om een keuze te maken is het natuurlijk van belang dat je alle voors en tegens goed tegen elkaar afweegt. Daar kun je soms best wat advies en informatie bij gebruiken. Hiervoor kun je bij de SIRIZ terecht.

Naast hulp geeft de SIRIZ ook voorlichting! SIRIZ vindt het namelijk heel belangrijk dat mensen weten van de ontwikkeling van het ongeboren kind, zodat zij zien dat het ongeboren menselijk leven beschermwaardig is.

Heel in het kort is de SIRIZ dus een algemene organisatie die de moeder, de vader en het ongeboren kind gelijkwaardig betreft in voorlichting en hulpverlening bij onbedoelde en/of ongewenste zwangerschap en na zwangerschapsverlies.

Meer over de SIRIZ, zoals de jongerenpagina met het werkstukpakket en de quiz, kan je vinden op www.siriz.nl!